

Muziek, media en andere herinneringen aan 1967(6)

Andermaal een aflevering van de serie vol herinneringen en dit keer neem ik U voor de zesde keer mee naar het jaar 1967. De serie, die inmiddels 12 jaar lang met een bepaalde regelmaat loopt, brengt U de nieuwtjes uit het betreffende jaar over de muziek, de media en allerlei andere herinneringen die naar boven zijn gekomen.

In deze aflevering ondermeer ruimte voor een jong zangeresje die in 1967 werd ontdekt door Peter Koelewijn, die met haar heel veel succes - zowel solo, duo als in een groep - ging krijgen. Ook wordt een blik geworpen op de plaats Lathi in Finland, waar dat jaar de Europese Kampioenschappen Hardrijden op de Schaats werden gehouden. Het is niet het enige sportonderwerp daar er ook wordt teruggeblikt op een interview met de toenmalige 19-jarige Cruijffie. Verder ondermeer aandacht aan '50 jaar na de Sovjet Revolutie' en '450 jaar na de start van de Reformatie van Luther.'

In de inleiding had ik het al even over een zangeres die in 1967 werd ontdekt door Peter Koelewijn. Het verhaal gaat dat hij tijdens een optreden in 1966 haar al had gezien. Het was de toen 17-jarige Bonje Cornelia Swart die meezong in een Brabants trio 'The Topsy's'. Na het optreden stelde Koelewijn de leidster van het trio voor om hen verder te coachen. Echter vielen deze plannen in het water omdat het trio ophield te bestaan. Koelewijn vond het vooral voor Bonje wel heel zuur dat er een einde aan de Topsy's was gekomen. Hij bood haar aan onder de naam Bonny St. Claire, dat spoedig werd veranderd in Bonnie St. Claire, een plaat op te nemen. De naam St. Claire was ook door Koelewijn bedacht en stamde af van een stripfiguur. Koelewijn was vooral onder de indruk van de sexy stem van de blonde zangeres. Het nummer 'Tame me Tiger' werd opgenomen op het Omega label en werd niet het verwachte succes, hoewel het in zowel november als december 1967 tot twee keer toe in de Tipparade kwam. Koelewijn destijds over zijn nieuwe ontdekking: "Zij is een kordaat meiske, een tikkeltje eigenzinnig, maar bezeten van de gedachte vooruit te komen, beter te worden en het talent, dat ze ongetwijfeld bezit te ontwikkelen.' De achterkant van de eerste single was: 'It's a secret', door Bonnie zelf geschreven.

Direct naar haar eerste televisieoptreden, dat enigszins mislukt was, meldde Bonnie: "Het was mijn allereerste keer, ik was gewoon nog niet vrij genoeg.

Jammer dat een heleboel mensen je na zo'n optreden gaan beoordelen. Niet veel later kon ze zich revanche tijdens een optreden in de Haagsche Dierentuin in het kader van het Grand Gala du Teenager. Op dat moment zong Bonnie voornamelijk beat met een jazzy inslag maar hoopte allround te gaan worden, hetgeen in latere jaren ook ging gebeuren. In de roerige jaren zestig was het voor de journalisten ook heel gewoon om zeer brutale vragen te stellen en zo kreeg de 17-jarige Bonnie St. Claire de vraag voorgeschoteld wat ze van seks vond.

Bonnie St. Claire. Photo: Archief Bert Bossink

Ze antwoordde kordaat met: "Ik vind dat seks wel eens overdreven wordt. Het lijkt soms wel of er alleen maar seks is. Op de bühne kun je heus wel sexy overkomen, maar dat moet dan wel op een leuke manier gebeuren. Bonnie, die in 1967 vooral muziek van Sarah Vaughn en Nina Simone waardeerde, had ook goede gevoelens bij de muziek van Trea Dobbs en Linda van Dijck. Haar favoriete zanger was echter Frankie Franken, die volgens haar van internationale allure was. Franken was op dat moment een van de belangrijke personen binnen de Indo-Rock scene. Over zijn rijke loopbaan kun je meer informatie vinden op:

http://indorock.pmouse.nl/franky_franken.htm

Natuurlijk waren er tal van kleine nieuwtjes die her en der werden geplaatst in tijdschriften en kranten. Bladen als 'Privé', 'Weekend' en 'Story' lagen nog lang niet in de schappen en dus dienden we ons te redden met tijdschriften als 'Panorama', 'Revue' en 'De Post'. Maar ook toen al waren de nieuwtjes rond

artiesten en mensen uit de filmindustrie volop terug te vinden, hoewel in mindere schreeuwerige toon dan in de latere roddelbladen. Zo was in de eerste week van januari 1967 het nieuws te lezen dat de toen al enige tijd populaire zangeres Barbara Streisand was opgenomen in het BergSinaie Ziekenhuis in New York en er was bevallen van haar zoon Jason, die voortkwam uit het samenzijn met haar toenmalige echtgenoot, de acteur Elliot Gould. De geboorte had op 29 december 1966 plaatsgevonden en werd door de redactie van 'Gemengd nieuws' in de Panorama beschreven als een mogelijk belastingvoordeel. De toen 24-jarige Streisand was meer dan zangeres alleen, ondermeer actrice en filmregisseuse en producente en werd gedurende haar loopbaan volop geëerd met tal van onderscheidingen, waaronder twee Oscars, vijf Emmy Awards, een Tony Award en acht Golden Globes. Het huwelijk met Elliot was in 1963 gesloten en eindigde in 1971. In de jaren zestig was ze, naast op diverse podia, ook te zien in televisieshows.

En denk eens aan de tijd dat nog lang niet alle ritten van de diverse schaatskampioenschappen werden uitgezonden via de Nederlandse televisie. Een deel van de Nederlandse bevolking, hoewel een zeer klein deel, was in het bezit van een kleurentelevisie. En het andere deel, een veel groter percentage, keek nog gewoon in zwart wit naar de beeldbuis. Het was ook niet zo erg want er werd nog heel veel kleurloos onze huiskamer ingestuurd, wat ook het geval was met verslaggeving van zowel de Europese als Wereldkampioenschappen schaatsen in 1967. Verslaggeving gebeurde nog door alleen delen van de belangrijkste ritten te vertonen in 'Sport in Beeld' met commentaar van Bob Spaak, die de baas van de redactie van het sportprogramma was. Maar alvorens naar de resultaten van beide kampioenschappen te gaan een blik in de kranten en tijdschriften van die tijd betreffende de beschouwingen in Nederland.

Zo was het weekblad 'Panorama' in januari gekomen met een portret van de beide plaatsen, waar de Europese en Wereldkampioenschappen, zouden plaats vinden. De ISU, the International Skating Union, had de Finse stad Lathi verkozen tot de plek waar het Europese Kampioenschappen voor heren ging plaatsvinden. In een ander Scandinavisch land, Noorwegen, vond dat jaar het wereldkampioenschap voor heren plaats en wel in het Bisletstadion in Oslo. Voor die tijd een vrij normaal gegeven dat landen in Noord Europa werden verkozen tot organisatie van de wedstrijden omdat voornamelijk nog op natuurijs werd gereden.

Laten we in deze aflevering van 'Muziek, media en andere herinneringen', kijken naar Lathi, een stad die liefst 300 kilometer verwijderd is van de Finse hoofdstad Helsinki en dus meldde de betreffende journalist bij zijn beschrijving: 'Buiten is het avond en de laatste exprestrein, die toch nog ruim twee uur nodig heeft voor die tocht door de witte naaldwouden, is al lang vertrokken.' Het bleek dat Lathi in de avonduren overkwam als zeer stil, hoewel het om een wintersportstad ging. Als je echter bepaalde uitgaansaangelegenheden inging begreep je snel dat je in noordelijke contreien verkeerde, wat niet alleen diep ademen betekende maar ook stevig eten, een opwarmertje aan de bar en vroeg onder de wol. In 1967 was Lathi een stad met 83.000 inwoners en werd omschreven als een stad vol met koopmansgeest en lonkend naar eventuele organisatie van Olympische Winterspelen. Het was dan ook de reden dat men een goede ervaring wenste op te doen met het organiseren van een ander wintergoed, de Europese Kampioenschappen Schaatsen voor Heren. Lathi was destijds de vierde stad van Finland en stond bekend om haar industrie, voornamelijk op het gebied van textiel, meubelen, glas, metaal en bier.

Lathi hoorde tot de kleinere namen destijds als het ging om de plaatsen waar de EK en eventuele WK Schaatsen in die jaren werden georganiseerd. Het schaatsen was in de tijd in Lathi vrij onbelangrijk, hoewel de organiserende vereniging, Ladhe Reipas - uiteraard met ondersteuning van de ISU - 800 leden telde. Maar het waren maar 30 leden die de schaatssport beoefenden terwijl de meest beoefende tak van sport binnen de vereniging voetbal was. Er was in Lathi wel een andere vereniging die Finland jaarlijks op de kaart zette, door altijd te zorgen een grote internationale wedstrijd op het gebied van de ski-sport te organiseren, waar meer dan 100.000 toeschouwers op af kwamen.

In de daaraan voorafgaande winter had het duo 'Ard en Keesie' voor Nederland gigantisch gescoord en werd er internationaal van een Nederlandse hegemonie binnen de schaatssport gesproken. In die tijd werd al snel het woord 'hegemonie' genoemd als door rijders uit een en hetzelfde land bijvoorbeeld beide kampioenschappen werden gewonnen en een paar baan- of wereldrecords werden gescoord. Nederland ging het jaar 1967 met een nieuwe coach, Wim de Graaff, op pad en de grote vraag was of de successen van zijn voorganger Anton Huiskes konden worden verbeterd.

Herinnert U zich nog de namen van de kanshebbers uit die tijd? Laten we maar beginnen met de namen van de personen binnen de Nederlandse selectie, die onderling deelname aan het EK dienden te bevechten: Schenk, Verkerk, Liebrechts, Bartelings en Nottet. Wat de denken van de toen klinkende namen uit de Sovjet Unie? Matoesevitsj, Kaplan, Tsjagin, Kertsjenko en Seljanin. Maar ook Noorwegen bracht toppers in met Fred Anton Maier, Tveter, Stianssen en Thomasson. Uit Zweden ondermeer Johnny Nilson; West Duitsland Gerd Zimmermann en het organiserende Finland had Launonen, Rauli Helen en Kalervo Hietala bereid gevonden mee te strijden.

Op 28 en 29 januari 1967, de Europese kampioenschappen werden in die tijd verdeeld over twee dagen gehouden, was het dan zo ver. Er namen 33 schaatsers uit 12 landen aan deel. Vanwege de barre omstandigheden was de laatste afstand een 3000 meter in plaats van de gebruikelijke 10.000 meter. De 500 meter werd gewonnen door Valeri Kaplan, terwijl Kees Verkerk de 1500 meter op de eerste dag won. Op de tweede dag was de opening, de 1500 meter, andermaal goud voor Verkerk terwijl de afsluitende 3000 meter nogmaals toonde wie de sterkste was van dat schaatsweekend daar de gouden medaille ook op die afstand naar Kees Verkerk ging. Hij won daarmee het totaal klassement voor de Sovjet rijders Kaplan en Matoesjevitsj. Frits Barteling werd in de eindstand 9de terwijl Peter Nottet de 10de plaats bezette in de eindrangschikking. En Ard Schenk dan, zal U denken. Hij haalde zilver op de 3000 meter, een 10de plek op de 1500 meter, een 4de op de 5 kilometer maar viel op de 500 meter waardoor hij in de totale eindstand pas was terug te vinden op de 15de plek. De Finnen bleken niet succesvol want geen van de drie kwam voor bij de eerste 16 in het eindklassement en hebben dus ook geen 3000 meter gereden als laatste afstand. Het was de derde keer dat een Nederlander een Europese titel behaalde, Ard Schenk en Kees Broekman waren Kees Verkerk voorgegaan. Later dat jaar won Verkerk ook nog eens de titel op het WK in Oslo, gevolgd door Schenk en Fred Anton Maier. Als gevolg van de enorme successen van de Nederlandse schaatsers gingen in 1967 meer dan 400.000 paar schaatsen over de toonbank.

Nu we het toch even over sport hebben, het Nederlandse voetbal was het voetbal van Ajax en dan vooral de toen 19-jarige Johan Crujff, in de volksmond destijds Crujffie genoemd. In de daaraan voorafgaande twee jaren had de jongeman al rond de 200 interviews gegeven, maar desondanks

bleef het Ajax bestuur de mening te hebben groen licht te geven aan zoveel mogelijk journalisten om uitspraken uit de mond van de jonge voetballer te krijgen. In januari 1967 was er op die manier in Tienerama, een jeugdtribune van de Panorama, een interview te lezen die ten huize van Johan was afgenomen. Op die manier kwam zijn moeder destijds als eerste aan het woord over de overdaad aan belangstelling: "t Moet allemaal verwerkt worden", waarna Johan haar volgde met: "Ja, ze schijnen mij te moeten hebben en dat is best een beetje griezelig. Denk erom dat we met zijn elven zijn. Ik ben natuurlijk de jongste en sta bovendien op een opvallende plaats, altijd op de voorste plaats. Maar als het lekker gaat, komt dat heus niet door mij alleen, maar door de hele ploeg."

En over zijn inkomen als full prof, nadat hij het eerste jaar semi-prof was en nog in een textielzaak werkte: "Ik verdien vijfmaal zoveel als het salaris dat ik op mijn leeftijd in het bedrijfsleven zou verdienen. Er staat dan ook een mooie lichtgrijze Austin 1100 voor de deur." Het was de tijd dat Cruiffie nog als vrijgezel door het leven ging en zijn vrije maandagavond gebruikte voor bezoek aan de bioscoop: "Alle spelers van het eerste van Ajax zijn goede vrienden maar ik trek het meest op met Piet Keizer. Nu wat minder overigens want die heeft inmiddels ook tedere banden aangeknoopt." En over de grote successen, die volgens hem vooral aan meneer Michels te danken waren: "Die houdt zich niet op met starre systemen. Hij geeft iedere speler een eigen schema en daardoor kan iedereen zich voor 100% geven."

Cruiffie, zelf nog in zijn tienerjaren, had in 1967 een uitgesproken mening over de toenmalige jeugd: "De provo's, die hebben wel degelijk iets te beweren. Maar voor die drom van gewezen nozems, die er alleen maar op uit zijn rotzooi te trappen, kan ik geen achting opbrengen. En al die jongeren met het lange haar, ik vind het maar aanstellerij en aandacht trekken. Enfin, moeten zij weten." Johan, die graag naar de muziek van The Beatles luisterde en een biljartje op zijn tijd speelde, genoot in die tijd ook van zijn regelmatige tenniswedstrijden, maar veel tijd om een goed boek te lezen schoot er bij in: "Een James Bond romantje, daar houdt het wel mee op." Uiteraard werd er ook even door de journalist ingegaan op zijn eigen leefregels in die tijd: "Ach niks overdreven, ik rook af en toe een sigaretje, en een goed glas champagne na een gewonnen wedstrijd is ook goed besteed, maar voor de rest is het voornamelijk sinasappelsap." Een waardig voorbeeld

was Cruijffie destijds voor de leeftijdgenoten, die gedeeltelijk allerlei soorten van ontspanningsmiddelen gebruikten om zich tevreden te voelen.

Ikzelf was in 1967 al geruime tijd werkzaam als jongste bediende bij de toenmalige electriciteitsmaatschappij PEB Groningen, die rond die tijd ging fuseren met de aanbieder kleingebruik in Groningen, de Maatschappij tot aanleg en exploitatie van Laagspanningsnetten. De uiteindelijke naam van de nieuwe onderneming werd 'Het Electriciteitsbedrijf voor Groningen en Drenthe', kortweg het EGD, een bedrijf dat vele jaren later op zou gaan in Essent. Jongste bediende betekende dat je werd gehuisvest op de afdeling Boekhouding, die onder leiding stond van de heer P. Bolhuis. Achteraf gezien was de situatie te beschrijven als de opperste chef die in een soort van glazen hok zijn hele afdeling kon overzien en bij de minste geringste gedachte van 'het gaat fout' een van zijn medewerkers op het matje kon roepen. En dat gebeurde dan ook met enige regelmaat. Trouwens, ik kan me niet herinneren dat ik in mijn eerste werkend jaar ooit in zijn kamer werd geroepen. Ik zat dan ook enigszins uit zijn zicht. Op de langwerpige vloer stonden telkens, in blokken van vier en twee bureaus, in totaal 24 bureaus opgesteld. De laatste twee blokken waren zo gesitueerd dat de rechterkant, gezien vanaf chef's bureau, niet zichtbaar waren. Dit kwam omdat een stuk uitbouw op de werkvloer in beslag werd genomen door de grote kluis, waarin vele documenten waren opgeborgen, maar die wel toegankelijk waren voor direct gebruik.

Hans Knot 1966

De kluis werd onder beheer gezet van de twee jongste bediendes die als enigen spullen mochten opbergen, alle andere medewerkers mochten wel te pas en te onpas allerlei formulieren, girooverschrijvingskaarten, weekstaten, kasstukken en meer uit de diverse mappen halen. Het kwam er dan ook op neer dat alles wat er uit was gehaald door anderen er weer keurig gearchiveerd terug gezet werd door de jongste bedienden. Ze waren verder inzetbaar voor de nodige boodschappen in het centrum van de stad, zoals het al eens omschreven bezoeken van de bank, waar grote sommen geld onder begeleiding werden opgehaald voor de wekelijkse uitbetaling aan de kabelploegen en andere technische medewerkers; het halen van spoorkaartjes en andere reisdocumenten bij Lisonne Lindeman en de dagelijkse tocht naar het computerverwerkingsbedrijf Bull General aan het Kwinkenplein te Groningen.

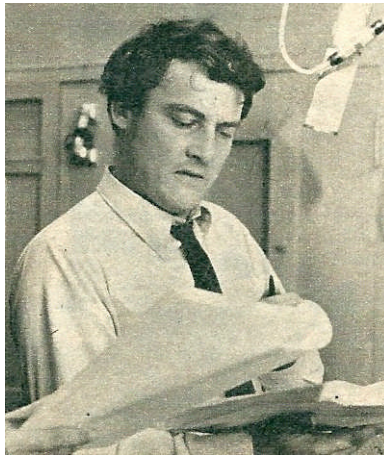
Er was nog een weekopdracht namelijk het verspreiden, per afdeling, van de melkbonboekjes. Alle medewerkers die in de op kolen gestookte electriciteitsfabriek werkten, dienden verplicht een liter melk of karnemelk te drinken, hetgeen in die jaren gratis beschikbaar werd gesteld door de directie van het EGD. De procedure liep als volgt: op de afdeling Boekhouding werd precies bijgehouden op welke afdeling binnen de fabriek hoeveel personen werkzaam waren. Als afdeling C er 50 had, kreeg de chef op maandag 300 melkbonnen aangeboden; immers werkten we dat jaar ook nog eens zes dagen per week. De jongste bediendes gingen met de bonnen de diverse afdelingen af om de bonnen af te leveren. Wilde een werknemer meer dan een liter melk of karnemelk per dag dan diende er per halve liter een kwartje te worden betaald. Zo kwam je binnen het bedrijf met tal van mensen in contact, die je onder normale omstandigheden nooit zou leren kennen. Af en toe vielen we in voor de bodedienst. Bij ziekte of verlof van een van de bodes werd je dan gevraagd een tweetal postdiensten per dag te doen. Dat hield in dat je de interne post binnen het immens grote bedrijf ging bezorgen en afhalen. De afgehaalde post van de diverse afdelingen werden dan weer gesorteerd en in de middag herbezorgd op de plaats van bestemming.

De bodedienst was onderdeel van de afdeling Archief en Bibliotheek, waaronder ook het correspondentiearchief, het oud archief en de bibliotheek viel. Op die manier kwam ik dan ook in aanraking met Gerrit Huizinga, die me wist te overtuigen dat mijn toekomst beter uit was op zijn

afdeling dan op de boekhouding. Ik besloot nog wel mijn cursus Praktijk Diploma Boekhouden af te maken om vervolgens intern over te stappen naar de afdeling van Huizinga om vervolgens drie opleidingen te volgen, die ik voltooide in 1971. Vanaf dat moment mocht ik me niet alleen bibliothecaris noemen maar ook bedrijfsarchivaris en documentalist. Ik kreeg, toen de studie was afgerond, veel meer tijd om aan mijn hobby te besteden. Al jaren lang was ik bezeten van radio in de breedste zin van het woord. Ik droeg af en toe nieuwtjes bij aan Pirate Radio News, een tijdschrift waarvan ik in 1971 hoofdredacteur werd. Gevolg is wel dat ik veertig jaar later nog steeds archiveer, documenteer en beschrijf, zodat vele anderen de verhalen uit de radiogeschiedenis en meer met me kunnen delen.

Zo heb ik in 1967, met gebruik van schaar, papier en lijm, ook het nodige vastgelegd over de laatste week van oktober 1967. Bij de radio en televisie stond men in die week stil bij het gegeven dat Maarten Luther 450 jaar eerder de Reformatie begon. De NCRV bracht een van de avonden een programma met drie bijdragen, die de titel droeg: 'De invloed van Luther's Reformatie in Duitsland, Zweden en Nederland. Men had drie belangrijke sprekers uit de drie landen bereid gevonden hun mening te geven over de invloeden op de theologie. De Duitse bijdrage was van Prof. Dr. Ernst Kähler, hoogleraar Kerkgeschiedenis aan de universiteit van Greifswald in de toenmalige DDR. Het was in die tijd niet zo gemakkelijk om vanuit de DDR naar Nederland te mogen reizen en de Oost Duitse regering stelde dan ook dat de bijdrage van Kähler wel mocht worden uitgezonden maar dan wel rechtstreeks en integraal en niet puntsgewijs verweven met de meningen van de andere twee deelnemers. Andere bijdragen werden geleverd door de Zweed Gustaf Wingren, hoogleraar in de systematische theologie aan de universiteit van Lund. Hij was een befaamde tegenstander van de staatskerkgedachte, die in zijn land zich had ontwikkeld. Tenslotte was er als spreker Professor Kooiman, die redeneerde vanuit een situatie waarin de Lutheranen vanouds een kleine minderheid geweest zijn, en waarin aanvankelijk een harde strijd gevoerd moest worden met de Calvinistische Overheid, die het bestaansrecht van de Lutherse kerk in Nederland feitelijk ontkende. Eén van de programmaonderdelen had als titel: 'Was Luther een genie of een lompe doemoor?' Het programma was trouwens een gezamenlijke productie van de VPRO, NCRV, CVK, IKOR en KRO.

Op de vrijdagavond was er op de radio een toneelbewerking te beluisteren van 'Luther', een stuk geschreven door 'the angry young man John Osborne'. Dit stuk was allereerst in het Engels opgevoerd tijdens het Holland Festival in 1961 en beleefde zijn radiobewerking in oktober 1967 met Jules Croiset als Luther in de hoofdrol. Gerrit Kouwenaar was verantwoordelijk voor de vertaling naar het Nederlands.

Jules Croiset 1967

In een aantal losse tafelen liet Osborne de belangrijkste momenten uit Luthers leven de revue passeren, waarvan de conflicten met kerk en de staat de belangrijkste vormden. Het ging hem niet om een waterdicht historisch beeld te vormen van leven en werken van Luther, maar om de gekweldheid en onzekerheid te laten horen van een man in verzet tegen de traditionele orde. Tenslotte wil ik vermelden dat op zondag 29 oktober van dat jaar er via Radio Bloemendaal, dat te beluisteren was 1223 kHz en alleen in het weekend enkele kerkdiensten uitstraalde, een lezing werd gehouden onder de titel: 'Dr Luther geeft ons in 1967 een injectie.' De voordracht werd gehouden door Ds. Geert Toornvliet.

De NCRV was trouwens met een nieuw, maandelijks uit te zenden, programma op de televisie gekomen dat 'Gevraagd' heette. In het programma werden telkens drie mensen aan de kijker voorgesteld die gingen solliciteren. Het deelnemende panel, waarvoor men diende te verschijnen, had de drie vooraf uitgekozen uit ongeveer 300 briefschrijvers die allen hadden gesolliciteerd op een vacature. In de eerste aflevering werd op die manier een nieuwe verkoopster gevonden voor een juweliersbedrijf in Rotterdam en in het

tweede 'Gevraagd' werd op zoek gegaan naar een geschikte kandidaat voor een positie binnen een reisbureau. Alle op de televisie verschijnende kandidaten dienden zowel een theoretische als praktische test te doen. Iedere keer was ook een andere sollicitatiecommissie te zien, gerelateerd aan de vacature en dus deskundigen op hun gebied. Het programma diende dan ook beslist niet in de categorie 'spelletjes' te worden gerangschikt. Wel was er telkens een vaste voorzitter en wel de van huis uit psycholoog zijnde Godfried Bomans, die met zijn ervaring op het gebied van radio en televisie, die sfeer wist te scheppen die voor een programma als 'Gevraagd' noodzakelijk was.

Godfried Bomans

Het was trouwens de tijd dat de gevestigde omroepen hun leden op allerlei manieren wilde ontmoeten. Daartoe werden door de NCRV met grote regelmaat bijeenkomsten georganiseerd in de provincie, waar niet alleen sprekers uit eigen huis hun zelvend verhaal deden maar ook artiesten optraden om het totaal tot een gezellige avond te maken.

Zo stonden in het najaar ondermeer de Spelbrekers, The Blue Diamonds en de bandparodist André van Duin tijdelijk onder contract bij de NCRV om in allerlei schouwburgen en feestzalen het publiek te veraangenamen.

We werden voorzichtig, naast de incidentele quiz via de omroepen, ook langzamerhand via de reclameblokken van de STER gewend gemaakt met de mogelijkheid geld te verdienen. Bepaalde bedrijven hadden, voor het kunnen voeren van hun reclame, gekozen voor het houden van korte prijsvragen waarmee deelnemers geld konden verdienen. Daartoe werden ze vooraf duidelijk gemaakt welke vragen zouden worden gesteld en wanneer de reclameblokken via Nederland 1 werden uitgezonden. Zo had soepfabrikant Knorr met regelmaat 'de Bouillon T.V.Kwis', waarbij een hoofdprijs van 1000 gulden te verdienen was en er verder liefst 1300 andere prijzen waren te winnen. Wat moest een eventuele deelnemer doen? In elke tv spot zag de kijker een pakje Knorr bouilontabletten. Op de getoonde verpakking ontbrak één woord en de vraag was: welk woord? Wist men het woord dan diende men een deelnemerskaart in te vullen en het woord te vermelden en tevens, in 25 woorden, neer te zetten waarom de soep krachtiger en voller van smaak werd met de Knorr bouillon blokjes. Een product destijds van Cosmondo NV. Reclame was nieuw voor de Nederlandse televisiekijker want sinds 2 januari 1967 was de STER (Stichting Televisie Ether Reclame) te zien. De blokken met reclame duurden maximaal 5 minuten en elk blok mocht niet meer dan 7 commercials bevatten. Op de zondagen was er geen reclame te zien en pas vele jaren later, in 1991, kwam hier verandering in. De blokken mochten in de tijd alleen voor en na het nieuws worden uitgezonden.

De aantekeningen die ik bij het betreffende deel van het plakboekje maakte geven ook aan dat ik op maandag 30 oktober 1967 naar een 20 minuten durende special heb gekeken, hetgeen meteen het enige optreden in ons land was, van Stevie Wonder. Hij trad op in een programma van de TROS dat 'Twintig minuten in wonderland' als titel meekreeg. De regie was in handen van Dick Harris, die in 1964 werkte voor RTV Noordzee, actief vanaf het REM eiland en later voor Rudi Carrell ging werken als regisseur en mede verantwoordelijk was voor de enorme successen van Carrell in Duitsland. En over de familie Carrell gesproken, vader André, die eerder bij Radio Veronica wat programma's had gepresenteerd, had wekelijks bij de TROS zijn eigen programma via Hilversum 2 onder de titel 'Goieimorgen....is u al wakker? Hoe het ook zij, André Carrell houdt u even bezig.' En om het helemaal compleet te maken is er nog te vermelden dat op de zaterdagavond via Nederland 1 'De Rudi Carrell-show' te zien was. Drie kwartier lang amusement bij de VARA vanaf een locatie waar die dag een huwelijksfeest werd gevierd. En wie traden er ondermeer op in het programma? Juist: André van Duin en André Carrell.

In de maand oktober 1967 waren ook de eerste uitzendingen te zien via de VARA van een televisieprogramma dat ieder seizoen nadien, tot en met die van 2011-2012 in de herhaling ging; dat wil zeggen een vervolg kreeg. Nog immer is jaarlijks een groot aantal weken lang dit programma, gepresenteerd door Kees Driehuis te zien. 'Per Seconde Wijzer' maakte dus het debuut in

oktober 1967 en werd 12 jaar lang gepresenteerd door Berend Boudewijn, waarna Driehuis het stokje overnam. Waarschijnlijk is het daarmee het langstlopende programma van de publieke omroepen in Nederland.

Dinsdag 21 oktober stond de Philips recorder thuis klaar, alleen Radio Caroline was als zeezender voor de Britse kust nog in de lucht en dus werd er thuis meer naar Veronica en vooral naar Hilversum 3 geluisterd. Bij de VARA had ik op de dinsdagen toch een aantal favoriete programma's, dat ik niet wilde missen. Bij VenD kocht je in die tijd recorderbanden die flinterdun waren en per spoor op laagste snelheid liefst zes uur achtereen konden worden opgenomen. Dit betekende dat moeder slechts de band om 10 uur aan hoefde te zetten, zodat tot 16 uur registratie verzekerd was. Om 10 uur bracht de VARA in 1967 het programma 'Klink-klaar' met Elles Berger en de uit Groningen afkomstige Joop Smits, een vrolijk licht muzikaal programma waar vaak de nieuwe muziek van Nederlandse artiesten werd gebracht en het vaste item 'geen ja, en geen nee' zeer populair was bij zowel het team als wel de luisteraars.

The advertisement for Aristona TV features a woman, Elles Berger, sitting next to a television set. The TV screen shows a man's face. The headline reads "WIJ KOZEN ARISTONA TV" and "ZEGGEN BARRY HUGHES EN ELLES BERGER". Below the headline, there is a list of features: "Veilig garantie-certificaat", "Jarenlange parafite service", "Bijzondere zekerheid van onderdelenvoorziening", and "Levering alleen via de geselecteerde vakman". A price tag of "898,-" is shown next to the text "dit alles voor". The Aristona logo is at the bottom, with the tagline "VOOR MENSEN DIE HET GOED BEKIMMEN!".

Elles Berger

Alles was verteerbaar die dag en een ander programma dat ik er uit wil lichten, begon na het nieuws van 16 uur. Wie herinnert het zich niet: 'Mix, 120 minuten rijp en groen op alle toeren.' Wat heb ik een enorme schat aan

muziek gekocht na deze voor het eerst te hebben gehoord in het programma 'Mix', dat werd gepresenteerd door de nu 85-jarige Herman Stok. Na 1967 konden we nog jaren genieten van het programma want pas in 1975 werd het door de VARA stopgezet.

Eén van de andere aantekeningen, die ik terug vond, dateert van 1 november 1967. In die tijd was het hoogst ongewoon dat overdag, uitgezonderd in de namiddag, televisie kon worden gekeken via de Nederlandse televisie. De betreffende woensdag was dit echter wel het geval toen er tussen 10 en 11 uur in de ochtend via Nederland 1 een samenwerkingsprogramma was te zien met medewerking van de NTS, Eurovisie en Intervisie. Deze laatste organisatie was een samenwerkingsverband van televisieorganisaties in het toenmalige Oostblok. Het programma, 'Één uur in de Sovjet Unie nu' was een rechtstreekse uitzending waarin de Nederlandse kijker een blik werd gegund in de Sovjet Unie. De uitzending liet een schakeling aan steden en onderwerpen zien, waarbij de grote Revolutie in het land werd herdacht, die 50 jaar eerder er had plaats gevonden. De Sovjet televisie wilde in een uur tijd een zo gevarieerd mogelijk beeld geven onder het thema: 'Alles voor het welzijn van het volk'. Naast beelden uit liefst 25 Sovjet steden werd ons een blik gegund op de aardbol, gezien vanuit een Spoetnik - een Sovjet Russische ruimte sonde. Verdere items waren ondermeer een oogoperatie en een bruiloft in Georgië en één van de vele andere, zeer korte, onderwerpen was een verslag inzake de ontwikkeling van de wetenschap op het gebied van kankeronderzoek.

1967 bracht ons in de maand februari ook landelijke verkiezingen voor de leden van de Tweede Kamer, waarna uiteraard een nieuw kabinet diende te worden samengesteld. Op 15 februari 1967 ging men dus naar de stembus, waarbij de landgenoten zich duidelijk uitspraken tegen de KVP en de PvdA. Ze verloren respectievelijk acht en zes zetels in de Tweede Kamer. Een andere, nieuwe partij, deed het lang niet slechts want D66 (Democraten '66) behaalde direct zeven zetels. Wel bleef de KVP de grootste partij en hield nog 42 zetels in de Tweede Kamer. Het duurde in 1967 niet al te lang alvorens een nieuw, centrum rechts, kabinet kon worden beëdigd op Paleis Soestdijk door Koningin Juliana. Op 5 april werd het kabinet De Jong door haar ontvangen en dit bestond uit ministers van de KVP (Katholieke Volkspartij), de CHU (Christelijke Historische Unie) en de VVD (Volkspartij voor Vrijheid en Democratie). De uit de KVP afkomstige minister president

De Jong hield het met zijn kabinet tot in 1971 vol als regerend team der Nederlanden.

Opmerkelijk was dat tijdens de verkiezingsperiode er niet alleen door politici lezingen werden gehouden in allerlei lokale en regionale zaaltjes maar dat voor de eerste keer in de geschiedenis van de Nederlandse televisie er debatten waren te zien tussen politici. Deze debatten werden niet gehouden in de studio in Bussum, maar vonden op locatie in Haarlem en Zwolle plaats. Via straalzenders ging het signaal richting Bussum.

Uiteraard is met deze aflevering van 'Muziek, media en andere herinneringen aan 1967' het totaal verhaal van dat jaar nog lang niet af, dus keren we op een later moment terug naar dit jaar. Mocht U ook herinneringen aan een bepaald jaar hebben en deze willen delen stuur ze dan naar Hknot@home.nl

Copyright: Hans Knot 2011

Bronvermelding

NCRV Gids voor radio en televisie 1967

Panorama 54ste jaargang, 1967

Persoonlijk archief Hans Knot

Wikipedia

www.vandehakopdetak.nl

Fotos: Archief Freewave Media Magazine

Bert Bossink

Soundscapes, on line journal for media and music culture

Persoonlijk archief Hans Knot